

Euthanasieartsen over dossiers van ondraaglijk psychisch lijden: “Betrokkenen beseffen niet altijd dat het een lang parcours is”

N

Leif-artsen Patrick Wyffels en Patrik Vankrunkelsven getuigen over de afwegingen die spelen bij een euthanasieaanvraag zoals die van acteur Aron Wade. — © Belga, Katrijn Van Giel

Uitzichtloos en ondraaglijk psychisch lijden wordt slechts zeer uitzonderlijk aanvaard als reden voor euthanasie, beklemtonen 2 ervaren euthanasieartsen. “En mensen moeten ook beseffen dat er een bijzonder lang traject aan voorafgaat. Dat wordt weleens vergeten.”

Werner Rommers

Woensdag 25 september 2024 om 03:00

Acteur Aron Wade (54) kreeg maandag euthanasie. De acteur, bekend van series als *W817* en *De kotmadam*, kampte al jaren met bijzonder zware depressies. En zag uiteindelijk zijn verzoek ingewilligd om op grond van ondraaglijk en uitzichtloos psychisch lijden voor euthanasie te mogen kiezen.

“Het lijden is voor mij veel erger dan het beëindigen ervan. Dat ik daar zelf een initiatief in kan nemen, is belangrijk”, zo zei de acteur in een afscheidsinterview.

LEES OOK. PORTRET. Aron Wade, de goedlachse acteur in ‘W817’ en ‘De Kotmadam’, sukkelde van het ene trauma in de zoveelste depressie

Wade was al vele jaren in behandeling bij psychiaters en psychologen en nam gedurende die periode verschillende zware antidepressiva. Maar zijn toestand verbeterde niet.

Niet zichtbaar

Patrick Wyffels (72) en Patrik Vankrunkelsven (67), twee ervaren zogenaamde Leif-artsen – de vereniging die zich inzet voor een menswaardig levenseinde – traden de voorbije jaren op in gelijkaardige dossiers, waarbij mensen vanwege langdurig, uitzichtloos én ondraaglijk psychisch lijden om euthanasie verzochten.

Vankrunkelsven, ook lid van de Federale controle- en evaluatiecommissie Euthanasie: “Het gaat voor de buitenwereld vaak om moeilijk begrijpbare dossiers, omdat psychisch lijden veel minder zichtbaar is. Totdat je zo iemand zijn of haar verhaal hoort doen.” (*Lees verder onder de foto*)

N

“Een beslissing over ondraaglijk psychisch lijden wil je niet alleen nemen”, getuigt Leif-arts Patrick Wyffels. — © Katrijn Van Giel

Wyffels: “Schrijnende dossiers soms, van mensen met langdurige depressies, die zichzelf verminken, zelfmoordpogingen achter de rug hebben, die al jaren zware medicatie en antidepressiva slikken, elektroshocks ondergingen om hun toestand te verbeteren. Maar zonder dat hun toestand merkkelijk verbeterde.”

Inschatting

“Elke euthanasie die we uitvoeren, is uiteraard een zeer ingrijpende gebeurtenis”, vertelt Vankrunkelsven. “Maar dossiers rond psychologisch lijden blijven toch nog iets harder aan je kleven: omdat het, zoals in het geval van Aron Wade, vaak over fysiek gezonde mensen gaat die theoretisch nog heel wat jaren voor zich hebben.”

“Vaak zware dossiers, omdat ondraaglijk, uitzichtloos psychisch lijden uiteindelijk altijd een inschatting blijft”, zegt Wyffels, die jaren als huisarts werkte maar nu met pensioen is. “Bij lichamelijk lijden, bijvoorbeeld veroorzaakt door kanker, kan vandaag objectief worden bepaald of een patiënt nog de kans heeft om beter te worden. Bij psychisch lijden is dat toch veel minder evident.”

“Dossiers rond psychologisch lijden blijven toch nog iets harder aan je kleven”

Patrik Vankrunkelsven

Leif-arts

“Vandaar ook dat we een lang traject doorlopen om dat goed en grondig te kunnen beoordelen. Daarbij neemt finaal een heel team van artsen, psychologen en psychiaters – ook psychiaters die geen enkele band met de patiënt zelf hebben – een beslissing. Wat voor mij persoonlijk ook heel belangrijk is. Dit soort beslissingen wil je niet alleen nemen. Jammer genoeg wordt het almaar moeilijker om onafhankelijke psychiaters te vinden, die zich over een euthanasiedossier rond psychisch lijden willen buigen.” Gelet op de commotie die nadien soms ontstaat.

Handtekening

Het hele onderzoek kan lang duren, beklemtoont Vankrunkelsven. “Om niet over één nacht ijs te gaan, wordt het hele traject van iemand die wegens psychisch lijden om euthanasie verzoekt, tot in detail weer overlopen.

Desnoods worden bij vroeger ingeschakelde psychologen en psychiaters rapporten en verslagen opgevraagd. Soms met de beslissing dat iemand op dat moment nog niet is uitbehandeld. Omdat er nog therapieën zijn die nog niet zijn geprobeerd. Want het gebeurt: mensen die al zeer geruime tijd een psychiatrische behandeling krijgen zonder verbetering, die door een andere manier van behandelen plots toch nog beter worden. Om maar te zeggen dat we niet enkel wat vakjes afvinken, om dan een handtekening onder een euthanasie-aanvraag te zetten. Ook wij als Leif-artsen moeten ervan overtuigd zijn dat alle mogelijke therapieën geprobeerd zijn, maar dat dat geen noemenswaardige verbetering teweegbracht.”

“Eens duidelijk is dat een dossier van psychisch lijden een erg lang parcours is, zien we vaak dat een aantal aanvragen weer wordt ingetrokken”

Patrik Vankrunkelsven

Leif-arts

Beiden beklemtoonden dinsdag dat het aantal goedgekeurde euthanasieaanvragen wegens psychisch lijden in ons land zeer klein is. Volgens de jongste cijfers zou het jaarlijks om zo'n 20 gevallen gaan, “die weliswaar vaak

N

de media halen”, aldus Vankrunkelsven. “Nadien zien we vaak meer van dergelijke aanvragen binnenkomen. Waarbij de betrokkenen niet altijd terdege beseffen dat zo’n aanvraag een erg lang parcours is. Eens dat duidelijk is, zien we vaak dat een aantal aanvragen weer wordt ingetrokken.”

Rust vinden

Beide artsen zien geregeld dat mensen die goedkeuring krijgen voor hun euthanasieverzoek wegens psychisch lijden, “opnieuw wat rust in hun hoofd terugvinden”. “Omdat ze hun lijden erkend zien”, aldus Vankrunkelsven. “Omdat ze weten dat ze niet aan hun lot worden overgelaten, wanneer hun lijden compleet de overhand krijgt.”

LEES OOK. Filosoof over euthanasie acteur Aron Wade (54): “Bij psychische pijn hebben we niet het gevoel dat het onomkeerbaar is”

Wyffels: “Hetzelfde zien we ook bij mensen die zich lichamelijk in een uitzichtloze toestand bevinden en een pijnlijk levenseinde zien naderen, bijvoorbeeld door kanker. Wat mensen uiteraard veel stress bezorgt. Maar vervolgens weten dat er ook op het einde van je leven goed voor je gezorgd gaat worden, doet heel wat mensen heropleven. Ik heb al mensen geweten die, nadat hun euthanasieaanvraag was goedgekeurd, vervolgens nog de kracht vonden om een laatste keer met hun kinderen op reis te gaan bijvoorbeeld.”

Patrik Vankrunkelsven: “Ook wij als Leif-artsen moeten ervan overtuigd zijn dat alle mogelijke therapieën geprobeerd zijn.” — © Ivan Put